

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekt buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen, resulteren in aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit die ondermijnende effecten kan hebben op onze samenleving.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten, met oog voor de effecten op de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

THEMA HAVEN- EN INDUSTRIETERREIN

Ambitie

De gezamenlijke ambitie van gemeente, provincie en het havenbedrijf Moerdijk uit de Havenstrategie Moerdijk 2030 is om het Haven- en Industrierrein Moerdijk hét knooppunt in de Vlaams-Nederlandse Delta te maken op het gebied van duurzame logistiek en procesindustrie. Het waarmaken van deze ambitie levert ons kansen op. Een goed functionerend Haven- en Industrierrein kan een belangrijke bijdrage leveren aan een vitale en duurzame gemeente Moerdijk. Het Haven en Industrierrein fungeert immers als banenmotor voor de regio. We zetten in op het verder uitbouwen hiervan, mede gericht op het aantrekken van nieuwe inwoners. In 2018 is gestart met het herijken van de Uitvoeringsagenda die bij de Havenstrategie behoort. Het realiseren van deze agenda, samen met al onze

partners, is een belangrijk speerpunt voor de komende periode.

Randvoorwaarden

De Havenstrategie Moerdijk 2030 is gebaseerd op het triple P principe (People, Planet en Profit). We zetten we in op economische ontwikkeling, waarbij het Haven en Industrierrein in balans is met haar omgeving.

Risico's:

Ten behoeve van het Logistiek Park Moerdijk (LPM) is de gemeente in afwachting van de bevindingen van het Europese Hof van Justitie, inzake de stikstofproblematiek (PAS). Er zijn risico's verbonden aan de vertraging van het LPM. Deze zijn vertaald in het gemeentelijke weerstandsvermogen.

Strategisch doel:

Het Haven en Industrierrein ontwikkelt zich in balans met haar omgeving (People, Planet, Profit)

Operationeel doel:

We dragen actief bij aan het opstellen en realiseren van de Uitvoeringsagenda Havenstrategie 2018 e.v.

Operationeel doel:

We zoeken een krachtige samenwerkingspartner voor het Havenbedrijf Moerdijk NV. We verkennen de meerwaarde van samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam, mogelijk resulterend in een participatie

Strategisch doel:

We benutten de economische kracht van het Haven- en Industrierrein ten behoeve van een vitaal en duurzaam Moerdijk

Operationeel doel:

We ondersteunen de realisatie van het Logistiek Park Moerdijk

Operationeel doel:

We realiseren het flankerend maatregelenpakket MoerdijkMeerMogelijk en voeren de Moerdijkregeling uit

Operationeel doel:

We zetten in op het vergroten van spin off vanuit het Haven- en Industrierrein richting lokale ondernemers Zie "Thema Vestigingsklimaat" op pagina 35

Operationeel doel:

We verkennen kansen in het dossier NL Delta

Prestaties 2019

- Start realisatie LPM (afhankelijk van afronding planologische procedure door provincie)
- Afronding verkenning samenwerking Havenbedrijf Rotterdam – Havenbedrijf Moerdijk
- Projectorganisatie Uitvoeringsagenda Havenstrategie is operationeel
- Oppakken gemeentelijke projecten uit Uitvoeringsagenda Havenstrategie

Nieuwe ontwikkelingen

Bij het herijken van de Uitvoeringsagenda Havenstrategie 2018 e.v. is specifieke aandacht voor de thema's ICT, arbeidsmarkt, innovatief MKB, biobased economy, energie, milieugebruiksruimte, veiligheid, natuur & water. Aan deze nieuwe Uitvoeringsagenda wordt een projectorganisatie gekoppeld. Voor het jaar 2019 kan de gemeentelijke bijdrage daaraan worden gedekt vanuit reeds begrote middelen. Eind 2019 zal een evaluatie plaatsvinden, en wordt inzichtelijk of voor volgende jaren aanvullende middelen nodig zijn.

Effectindicatoren

Voor dit thema is nog geen effectindicator beschikbaar. De haalbaarheid van het ontwikkelen van een effectgerichte monitor wordt in 2019 verkend.

THEMA VESTIGINGSKLIMAAT

Ambitie

We willen onze economische positie (banenmotor voor de regio) en onze toeristische potentie benutten en uitbouwen om de vitaliteit van Moerdijk te versterken. Hiertoe investeren we in een aantrekkelijk vestigingsklimaat om ondernemers en inwoners te behouden én aan te trekken. We zetten actief in op het uitdragen van deze boodschap. Door het aantrekken van nieuwe ondernemers en inwoners kunnen we onze lokale economie en het voorzieningenniveau van onze kernen op peil houden en waar mogelijk versterken.

Randvoorwaarden

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat creëren we niet alleen. Dit is het product van samenwerking met het bedrijfsleven, inwoners en regionale partners. Met onze acquisitie zoeken we naar bedrijven die een toegevoegde waarde bieden voor onze gemeente en de regio.

Risico's:

Er zijn geen specifieke risico's die op dit thema betrekking hebben.

Strategisch doel:

We positioneren en profileren Moerdijk als aantrekkelijke gemeente voor wonen, werken en recreatie om jonge gezinnen aan te trekken

Operationeel doel:

We ontwikkelen de MoerdijkMarketing strategie gericht op de pijlers wonen, werken, recreatie en trots. We informeren en enthousiasmeren huidige en toekomstige werknemers over Moerdijk als aantrekkelijke woongemeente

Strategisch doel:

We beschikken over schone, veilige en bereik- bare bedrijventerreinen met voldoende ontwikkelruimte

Operationeel doel:

De inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte sluit aan op de behoefte van ondernemers en de functie van het bedrijventerrein

Operationeel doel:

Door (her)ontwikkeling is er voldoende en kwalitatief toereikend aanbod aan bedrijven- terreinen beschikbaar

Strategisch doel:

We faciliteren ondernemers in aansluiting op hun behoefte, met specifieke aandacht voor ontwikkeling, verduurzaming en innovatie

Operationeel doel:

We ontzorgen ondernemers door vraaggerichte dienstverlening (online en offline)

Operationeel doel:

We verbinden ondernemers met elkaar. Online (door digitale platforms/communicatiekanalen) en offline door events en bijeenkomsten

Operationeel doel:

Samen met ondernemersverenigingen onderzoeken we de haalbaarheid van een ondernemersfonds in de kernen Zevenbergen, Klundert en Fijnaart

Operationeel doel:

We richten een ondernemerskoepel op t.b.v. participatie bij gemeentelijk economisch beleid (2021)

Operationeel doel:

We werken samen met regionale partners (Rewin, ondernemersklankbord en de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) en ontsluiten zo kennis en ondersteuning ten behoeve van onze lokale ondernemers

Prestaties 2019

- Strategie Moerdijk Marketing gereed
- Afronden haalbaarheidsstudie fase 1 Zevenbergen Noord
- Aanpassing bestemmingsplan bedrijventerrein Klundert
- Nieuwe prognose behoefte lokale bedrijventerreinen en actualisatie regionale afspraken

Nieuwe ontwikkelingen

We zetten in op versterking van het accountmanagement richting bedrijven. In deze begroting is hiervoor structureel 25.000 euro extra opgenomen. Dit is voornamelijk gekoppeld aan het creëren en onderhouden van ons digitaal platform inmoerdijk.nl en onze online communicatiekanalen.

Effectindicatoren

- Ondernemerstevredenheid (2019 = nulmeting)
- Bedrijvendynamiek (aantal bedrijven, oprichtingen, opheffingen, verplaatsingen, nieuwvestigings)
- Beschikbaar aanbod direct uitgeefbare m2s bedrijventerrein (nieuw en bestaand)
- M2s leegstaand vastgoed
- Online traffic (2019 = nulmeting) op inmoerdijk.nl

THEMA VITALE CENTRA

Ambitie

We hebben 'vitale centra' in de kernen Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad, voor (toekomstige) inwoners van de gemeente Moerdijk en voor bezoekers (recreatief en zakelijk). De omliggende kleinere kernen hebben baat bij dit bereikbare voorzieningenaanbod, waarmee vitale centra een impuls geven aan de leefbaarheid van Moerdijk als geheel.

Randvoorwaarden

Deze ambitie vergt een focus op de genoemde vier kernen, met aandacht voor behoud van bestaande voorzieningen in de kleinere kernen. Het realiseren van vitaliteit vraagt om betrokkenheid van ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners.

Risico's:

Voor de centrumontwikkeling Zevenbergen is een risicoreservering opgenomen in het weerstandsvermogen.

Strategisch doel:

Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad hebben een bereikbaar, compact winkelhart dat uitnodigt als ontmoetingsplaats, met een aantrekkelijk aanbod van detailhandel, horeca, culturele en recreatieve functies en evenementen

Operationeel doel:

We realiseren de centrumontwikkeling Zevenbergen, inclusief de heropening van de Roode Vaart

Operationeel doel:

We onderzoeken de haalbaarheid van de 2e fase doortrekken Roode Vaart (2020)

Operationeel doel:

Samen met ondernemersverenigingen onderzoeken we de haalbaarheid van een ondernemersfonds in de kernen Zevenbergen, Klundert en Fijnaart

Operationeel doel:

We verbinden de omgeving rondom de oude suikerfabriek (project Zevenbergen Noord) met het centrum

Operationeel doel:

We realiseren de centrumontwikkeling Klundert

Operationeel doel:

We ontwikkelen een plan om tot een compact centrum in Fijnaart te komen (inclusief supermarkt)

Operationeel doel:

We ontwikkelen de oostzijde van de vesting Willemstad, inclusief oplossing voor lang parkeren

Prestaties 2019

- Realisatie deelgebied Haven (Centrumontwikkeling Zevenbergen)
- Start realisatie deelgebied Molenstraat (Centrumontwikkeling Zevenbergen)
- Besluit realisatie centrumontwikkeling Klundert
- Locatieontwikkelingsovereenkomst en start bestemmingsplanprocedure oostzijde Willemstad
- Vaststelling startdocument Centrumontwikkeling Fijnaart (o.v.v. prioriteitsstelling college)
- Evaluatie standplaatsenbeleid (inclusief weekmarkten)

Nieuwe ontwikkelingen

Het coalitieakkoord concretiseert de ambitie om, in aanvulling op bestaande kredieten voor lopende projecten, stevig in vitale centra te investeren met een investeringsbedrag van € 5 miljoen. Dit is verwerkt in deze begroting.

Effectindicatoren

- Koopstromenontwikkeling (meer bezoekers, meer bestedingen) en weerbaarheid van de detailhandel in de centrumgebieden (nulmeting 2019)
- Aantal verkooppunten en m2 leegstaand commercieel vastgoed in de kernwinkelgebieden Zevenbergen, Klundert, Fijnaart en Willemstad
- Waardering van de centrumgebieden door inwoners (burgerpanel, nulmeting 2019)
- Waardering van ondernemers in detailhandel en horeca voor het Moerdijkse ondernemingsklimaat (nulmeting 2019)

THEMA TOERISME

Ambitie

We willen de toeristische potentie van onze kernen benutten om meer bezoekers aan te trekken en hen meer van onze gemeente laten zien. We willen dat het ontwikkelen van onze toeristische potentie positieve spin off genereert voor lokale ondernemers en ook onze eigen inwoners profijt hebben van een breder aanbod van toeristische voorzieningen.

Randvoorwaarden

Er moet sprake zijn van een gebalanceerde ontwikkeling. In het bijzonder voor Willemstad verdient dit de aandacht.

Risico's:

Voor wat betreft de Stelling van Willemstad is er sprake van een afhankelijkheid van geldstromen van derden. Onze ambitie vergt in de toekomst mogelijk extra middelen.

Strategisch doel:

We trekken meer toeristen aan, die langer blijven, meer plekken bezoeken en meer besteden

Operationeel doel:

We creëren een goed verbindingennetwerk over water (binnen- en buitenwater) dat belangrijke punten met elkaar verbindt

Operationeel doel:

We breiden het fiets- en wandelnetwerk uit dat belangrijke punten met elkaar verbindt

Operationeel doel:

We onderzoeken de recreatieve mogelijkheden van de Bottekreek (Klundert)

Operationeel doel:

De Stelling van Willemstad heeft een bepalende positie binnen de Zuiderwaterlinie. We zorgen voor een goede informatievoorziening voor bezoekers en inwoners

Operationeel doel:

We zorgen voor onderhoud en optimalisatie van de verdedigingswerken in Willemstad en Klundert

Strategisch doel:

Met MoerdijkMarketing positioneren en profileren we Moerdijk als aantrekkelijke gemeente voor wonen, werken en recreatie om inwoners aan te trekken

Operationeel doel:

We informeren en enthousiasmeren bezoekers over Moerdijk als aantrekkelijke woon- en werkgemeente

Prestaties 2019

- Nieuwe contracten veerverbindingen
- Promotie Moerdijk focussen op de combinatie van waterverbindingen en de Stelling van Willemstad/ Zuiderwaterlinie
- Afschaffen van de gebruiksvergoeding voor terrassen

Nieuwe ontwikkelingen

We zetten in op het onderhoud van onze verdedigingswerken. Na de vaststelling van de visie volgt een onderzoeksfase waarin we de haalbaarheid, ontwerp en inrichting van de verschillende onderdelen onderzoeken en beschrijven. Dit onderzoek is in deze begroting opgenomen. De mogelijke investeringen die hieruit voortvloeien niet.

Effectindicatoren

- Aantal overnachtingen (via de toeristenbelasting)
- Aantal overzettingen (passagiers) op de pontjes
- Aantal bezoekers website VVV
- Aantal bezoekers iconen Stelling van Willemstad
  - Fort Sabina
  - Mauritshuis (nulmeting 2019)

THEMA ARBEIDSMARKT

Ambitie

Door onze economische positie ontstaat werkgelegenheid voor onze eigen inwoners en voor de regio. We willen de kansen die door deze werkgelegenheid ontstaan, benutten voor een inclusieve arbeidsmarkt (met een arbeidsplaats voor iedereen die kan werken) en het aantrekken van nieuwe inwoners. Het vergt een goed inzicht in de huidige arbeidsvraag en de vraag van de toekomst om te kunnen inspelen op de krapte en overige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (waaronder digitalisering).

Randvoorwaarden

Een goed functionerende arbeidsmarkt is randvoorwaardelijk voor een goed functionerende economie. De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel wordt een steeds belangrijkere vestigingsvoorwaarde voor bedrijven. Bij uitstek is dit een thema dat een regionale aanpak vraagt.

Risico's:

Er is ingestemd met herstructurering van de WVS-groep. Hiervoor is een ombouwplan vastgesteld, op basis waarvan de WVS wordt omgevormd naar een leerwerkbedrijf. Bij deze omvorming zal aandacht worden besteed aan de mogelijk hieraan verbonden risico's.

Strategisch doel:

We hebben een inclusieve arbeidsmarkt met een arbeidsplaats voor iedereen die kan werken

Operationeel doel:

We scholen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt om richting de sectoren waar in de toekomst veel werk te vinden is, zoals zorg, techniek en logistiek

Operationeel doel:

We combineren participatie en integratie door het ontwikkelen van leer-werktrajecten voor statushouders

Operationeel doel:

We onderzoeken de voorwaarden voor gedragen werving van arbeidsmigranten ten behoeve van leefbaarheid en vraag naar personeel

Operationeel doel:

We zijn als gemeente een voorbeeld van goed werkgeverschap, onder meer door het bieden van arbeidsplaatsen voor mensen met een beperking

Operationeel doel:

Wij bieden onze meest kwetsbare inwoners via beschut werk en leerwerktrajecten de mogelijkheid om te werken en zo onderdeel uit te laten maken van de maatschappij

Strategisch doel:

Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven

Operationeel doel:

We verbeteren de aansluiting van onderwijs(aanbod) op de personeelsvraag van bedrijven

Operationeel doel:

We benutten de synergie mogelijkheden met onze arbeidsmarkt door actief in te zetten op realisatie van het Port of Skills thema binnen de Uitvoeringsagenda Havenstrategie Moerdijk 2030

Prestaties 2019

- Iedereen die past binnen het doelgroepenregister (met daarin alle mensen die tot de doelgroep behoren in het kader van de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten) wordt geplaatst
- De pilot sociale innovatie (gericht op logistiek) wordt bij gebleken succes uitgebreid naar andere sectoren
- Bedrijven op het Haven en Industrierrein verenigen in een slagvaardig en breed gedragen HR platform

Nieuwe ontwikkelingen

Het werken aan de strategische doelen voor dit thema vindt in toenemende mate plaats met onze regionale partners. Daarbij past ook de verantwoordelijkheid die we nemen met het voorzitterschap van de Commissie van Advies Arbeidsmarkt van de RWB en het voorzitterschap van het werkbedrijf.

In de Uitvoeringsagenda Havenstrategie 2018 e.v. is het thema arbeidsmarkt opgenomen en vertaald in 3 programmalijnen, namelijk voorspellen van vraag en aanbod, opleiding en scholing en behoud en aantrekken van arbeidskrachten. We willen binnen de op te richten gezamenlijke projectorganisatie als gemeente zelf een leidende rol op dit thema innemen.

Effectindicatoren

- Aantal plaatsingen pilot sociale innovatie
- Aantal plaatsingen uit doelgroep register
- Aantal uitkeringsgerechtigden (UWV en bijstand) t.o.v. West-Brabants gemiddelde
- Vacaturemonitor Haven- en Industrierrein: aantal openstaande vacatures
- Monitoring groei voor de keuze voor techniek over 4 jaar
- HR platform: aantal actieve leden/bijeenkomsten
- Als werkgever: aantal arbeidsplaatsen voor mensen met een beperking

THEMA VEILIGHEID

Ambitie

We willen criminaliteit en overlast in de verschillende kernen tegengaan en daarnaast het veiligheidsgevoel van inwoners versterken. We willen een extra slag maken op het gebied van fysieke veiligheid en ondermijnende criminaliteit, waarbij we de regierol van en positie in het veiligheidsnetwerk van de gemeente wordt versterkt.

Randvoorwaarden

De aanwezigheid van de vierde zeehaven van

Nederland en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen, heeft aantrekkingskracht op criminele ondernemers. De integrale aanpak van veiligheid en samenwerking met de vele ketenpartners is van groot belang.

Risico's:

Als deelnemende gemeente houden we in ons weerstandsvermogen rekening met het afdekken van risico's binnen de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

Strategisch doel:

We gaan veiligheidsrisico's en georganiseerde criminaliteit tegen

Operationeel doel:

We beschikken over een actueel beeld van te beheersen risico's in de gemeente

Operationeel doel:

We zorgen ervoor dat de risico's in onze gemeente beheersbaar zijn

Operationeel doel:

We beschikken over een actueel beeld van (georganiseerde) criminaliteit en haar ondermijnende effecten binnen de gemeente

Operationeel doel:

We zijn regisseur, facilitator en innovator binnen het regionale veiligheidsnetwerk

Operationeel doel:

We optimaliseren de inzet van het Bibob instrumentarium

Operationeel doel:

We vergroten de operationele slagkracht voor het bestrijden van ondermijning

Operationeel doel:

We werken actiegericht samen met alle Nederlandse zeehavens op het gebied van havenveiligheid, inclusief bestrijding (milieu)criminaliteit en smokkel (drugs, mensen etc.)

Operationeel doel:

We bevorderen de zelfredzaamheid en samenredzaamheid onder burgers en bedrijven

Prestaties 2019

- Opstellen nieuw Actieplan Integrale veiligheid 2019-2023
- Uitrol CBIS en zelfredzaamheidsplan naar bedrijventerrein Dintelmond
- Doorontwikkeling veiligheidsdashboard
- Versterken van het toezicht op het water en de zeehaven, onder meer door het aanstellen van een gebiedsboa voor het haven terrein
- Instellen van een tactisch afwegingskader voor integrale aanpak ondermijning
- Investeren in de bluswatervoorziening van bedrijventerrein Dintelmond
- Planvorming brandweerkazernes (o.v.v. prioriteitsstelling college)
- Actualiseren beleidsregels Bibob

Nieuwe ontwikkelingen

We willen samen met onze partners investeren in slagkracht en een kwalitatief goed bestuurlijk instrumentarium om adequate actie op ondermijningssignalen in te kunnen zetten. Onderdeel daarvan is een intensievere samenwerking met de politie. Het huisvesten van politie en boa's maakt onderdeel uit van de verbouwing van de hal van het gemeentehuis, die in deze begroting is meegenomen.

Effectindicatoren

In programma 2 onder thema Veilige buurt zijn indicatoren opgenomen met betrekking tot criminaliteit.

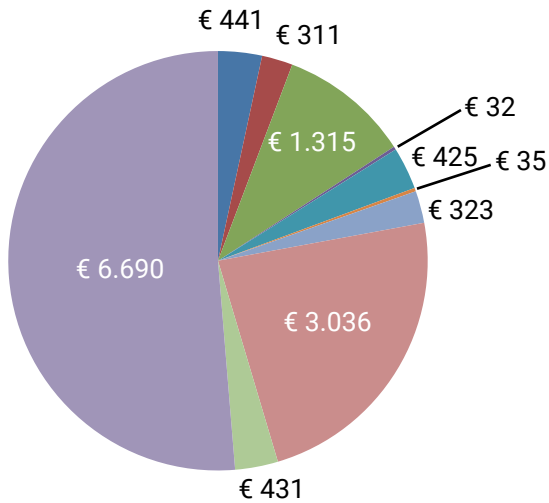

LASTEN EN BATEN 2019

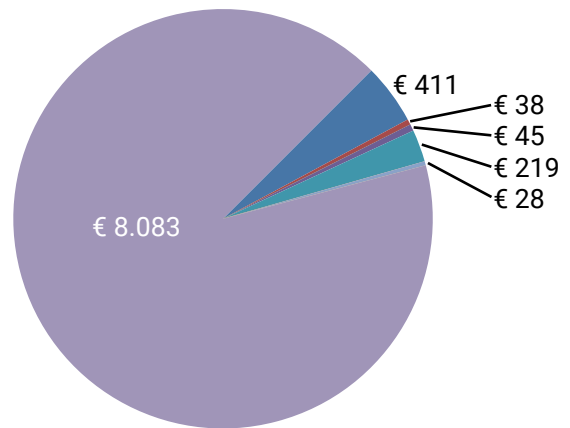
bedragen x € 1.000

LASTEN: € 13.039

- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

BATEN € 8.824

- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureelerfgoed
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018			Begroting 2019			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2021	2022
2. Verkeer, vervoer en waterstaat									
2.3 Recreatieve havens	410	-420	-10	441	-411	30	28	27	13
2.4 Economische havens en waterwegen	133	-36	98	311	-38	273	270	266	264
3. Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	917	0	917	1.315	0	1.315	1.272	1.210	1.212
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	-47	-10	32	-45	-14	-13	-13	-13
3.4 Economische promotie	707	-203	504	425	-219	206	206	113	113
5. Sport, cultuur en recreatie									
5.4 Musea	17	0	17	35	0	35	35	35	35
5.5 Cultureel erfgoed	501	-50	451	323	-28	295	294	293	292
6. Sociaal domein									
6.4 Begeleide participatie	3.076	0	3.076	3.036	0	3.036	2.928	2.809	2.701
6.5 Arbeidsparticipatie	364	0	364	431	0	431	431	431	431
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing									
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	10.238	-9.138	1.100	6.690	-8.083	-1.393	-601	-2.776	241
Saldo van baten en lasten voor bestemming	16.400	-9.894	6.507	13.039	-8.824	4.215	4.848	2.395	5.288
0.10 Mutaties reserves	750	-779	-29	0	-153	-153	-20	-20	-20
Saldo van baten en lasten na bestemming	17.150	-10.673	6.478	13.039	-8.977	4.062	4.828	2.375	5.268

ANALYSE PROGRAMMA 3

Baten en Lasten Programma 3 (Cijfers x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal Lasten	11.165	16.400	13.039	9.846	6.580	6.041
Totaal Baten	-6.194	-9.894	-8.824	-4.998	-4.185	-752
Resultaat voor bestemming	4.972	6.507	4.215	4.848	2.395	5.288
Storting in reserves	57	750	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	-28	-779	-153	-20	-20	-20
Resultaat na bestemming	5.001	6.478	4.062	4.828	2.375	5.268
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming:						
Verdeling indirecte kosten (ged.)			397	N		
Kapitaallasten			173	N		
Overige verschillen			2.861	V		
Verschil t.o.v. 2018			2.292	V		

Analyse van de verschillen t.o.v. de begroting 2018

Verdeling indirecte kosten

Vanaf de begroting 2017 wordt niet meer gewerkt met kostenplaatsen vanwege een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Een groot deel van de indirecte kosten wordt nu rechtstreeks geraamd op programma 5 als overheadkosten. Dit betreft alle apparaatskosten van de ondersteunende afdelingen, de kosten van huisvesting, automatisering e.d. De personeelskosten van de primaire afdelingen worden nog wel verdeeld over de diverse programma's in de begroting via toerekening aan de producten c.q. taakvelden, aan de hand van de verwachte urenbesteding in 2019.

Ten opzichte van 2018 valt deze toerekening (binnen programma 3) in 2019 € 397.000 nadeliger uit. Dit betreft grotendeels een aanpassing van de personeelskosten op basis van de Cao 2017-2018 die in 2018 als een stelpost in programma 5 is verwerkt. In 2019 zijn deze meerkosten wel rechtstreeks aan de juiste programma's toegerekend.

Toelichting kapitaallasten

Zie ook de algemene toelichting op dit onderdeel in programma 1.

Het nadelig verschil in kapitaallasten van € 173.000 wordt veroorzaakt door de lasten van het in 2018 gevoteerde krediet voor realisatie dorps hart Moerdijk.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 2.861.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2018 zijn:

- Grondexploitatie € 2.573.000 V

Actualisatie van de projecten van de grondexploitatie levert op dit programma een voordeel op t.o.v. 2018.

Het verschil wordt veroorzaakt door het dynamische karakter van de diverse exploitaties.

De belangrijkste verschillen 2019 ten opzichte van 2018 zijn:

- In 2018 storting in de voorziening Grondbedrijf van middelen t.b.v. plan Dorpshart Moerdijk 2.152.000 V
- Verschuiving opbrengst plan Kop Roode Vaart naar 2019 873.000 V
- Positieve resultaten van enkele plannen in 2018 (o.a. aanleunwoningen Westhoek, Moye Keene) 473.000 N
- Negatief resultaat plan Kasteeltuin in 2018 84.000 V
- Saldo overige verschillen 63.000 N

- Verdedigingswerken € 70.000 V

In de begroting 2018 was een eenmalig budget opgenomen voor het opstellen van een visie en voor het uitvoeren van verder onderzoek naar de haalbaarheid van het plan. In de begroting 2019 zijn hiervoor geen verdere kostenramingen opgenomen.

- Uitvoering Participatiewet € 52.000 N

De bijdrage aan de WVS-groep bestaat uit 2 delen. De bijdrage voor het participatie- deelbudget WVS-zittend personeel neemt in 2019 af met € 120.000 t.o.v. 2018. Het aantal geplaatste WSW-ers loopt namelijk geleidelijk terug omdat er geen nieuwe personen meer worden geplaatst. De bijdrage in het tekort van de WVS groep wordt verhoogd met € 105.000. Verder is het budget voor re-integratie (activering en scholing) op basis van de begroting van het Werkplein verhoogd met € 67.000. Al deze budgetaanpassingen worden deels verrekend met de stelpost sociaal domein (zie programma 4).

- Kosten Economie en Toerisme € 104.000 V

Voor de jaren 2018 tot en met 2020 zijn er budgetten geraamd voor de uitvoering van de paraplunota Economie. Voor 2019 gaat dit om € 65.000 voor economie en € 93.000 voor toerisme en recreatie. Ten opzichte van 2018 is dit totaal € 48.000 lager, omdat in 2018 enkele eenmalige zaken zijn opgenomen, zoals de opzet van een CRM-systeem voor ondernemers. Daarnaast zijn in 2018 voor toerisme enkele eenmalige budgetten opgevoerd via de resultaat-bestemming 2017; dit gaat om een totaalbedrag van € 56.000 en betreft specifieke activiteiten voor het project "Het Mauritshuis als uitvalsbasis voor de Stelling van Willemstad".

- Bijdragen aan derden € 143.000 V

In de begroting 2019 is een begin gemaakt met een herschikking van de diverse waarderings- en budgetsubsidies die de gemeente betaalt aan instellingen en verenigingen. De bedoeling is de subsidies uiteindelijk in te delen in vier hoofdgroepen t.w. Jeugd, Cultuur, Maatschappij en Sport. Een deel van de subsidies is nu verplaatst naar andere programma's. Ook zijn in 2018 éénmalige bijdragen verstrekt die in 2019 niet terugkeren.

Resteert nog een voordelig verschil ter grootte van € 23.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere aanpassingen.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2019 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijke resultaat beïnvloeden.

Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 5. Een vergelijking met 2018 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar meestal verschillend zijn.

Stortingen: Geen

Onttrekkingen:	€ 153.000
• Onttrekking aan de reserve maatschappelijk nut m.b.t. de afschrijvingslast van de investering realisatie dorpshart Moerdijk	€ 133.000
• Onttrekking aan de brutoreserve m.b.t. de afschrijvingslast van de investering Restauratie Fort Sabina	- 20.000

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen "Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk" leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Havenschap Moerdijk
- Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS-groep)
- Werkplein Hart van West-Brabant
- NV REWIN West-Brabant
- NV Havenbedrijf Moerdijk

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf 'Verbonden Partijen'.